

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження
обласних політик і програм з питань соціального захисту населення,
зокрема внутрішньо переміщених осіб

Вишнівецька селищна територіальна громада
Тернопільська область

Частина 2

2024

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	5
<i>Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів.....</i>	5
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	6
Рекомендації.....	7

Терміни та скорочення

ВПО — внутрішньо переміщені особи

НПА — нормативно-правовий акт

СТГ — селищна територіальна громада

ОМС — органи місцевого самоврядування

Вступ

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєш Суппорт Сервісез”» у межах проекту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», що реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, провела моніторингове дослідження місцевих політик і програм у сфері соціального захисту ВПО у Вишнівецькій міській територіальній громаді.

Мета дослідження — оцінити доступність, ефективність і наявність цільових програм і місцевих політик підтримки ВПО, виявити сильні та слабкі сторони, а також визначити напрями їх вдосконалення. Особливу увагу приділено аналізу адаптаційних умов для ВПО: роботи органів соціального захисту, закладів освіти, медицини, а також дозвіллевих установ.

Вишнівецька СТГ, яка славиться своєю багатою історичною спадщиною, природними красотами та дружньою атмосферою, стає дедалі привабливішим місцем для ВПО. Громада пропонує комфортне середовище для проживання: заклади освіти, охорони здоров'я, культурні установи та безпечне соціальне середовище. Підтримка з боку місцевої влади та активна участь громади у процесах інтеграції переселенців підсилюють її привабливість.

Станом на травень 2024 року у Вишнівецькій селищній територіальній громаді зареєстровані 503 ВПО (360 сімей), зокрема 194 чоловіка, 309 жінок, 155 дітей до 18 років, 192 людини працездатного віку, 118 пенсіонерів, 21 людина з інвалідністю.

Моніторинг дав змогу ідентифікувати ключові потреби ВПО. Це, зокрема, забезпечення житлом, доступ до медичних послуг, сприяння у працевлаштуванні, а також додаткова підтримка для соціальної інтеграції. Отримані результати стануть основою рекомендацій для місцевої влади щодо покращення політик, створення умов для повноцінної адаптації та інтеграції ВПО, а також покращення їхнього соціального та економічного становища.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм і політик у сфері соціального захисту ВПО у Вишнівецькій СТГ. Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг, а також забезпечення справедливого, інклюзивного та з урахуванням життєвих обставин підходу до задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми у сфері соціального захисту, спрямовані на ВПО.

Предмет дослідження

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема програми, що враховують потреби ВПО.
- Проєкти програм і планів заходів, які спрямовані на соціальну підтримку населення громади, зокрема ВПО.
- Чинні місцеві НПА (рішення селищної ради, розпорядження голови тощо), спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема ВПО, надання додаткових гарантій та пільг.
- Місцеві НПА, які регулюють питання соціального захисту, адаптації та інтеграції ВПО, надання додаткових гарантій і пільг.
- Звіти щодо виконання місцевих програм або заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення, зокрема ВПО.
- Інші місцеві акти і документи (та їх проєкти), що прямо чи опосередковано впливають на захист прав та інтересів ВПО, забезпечення їхньої підтримки.

Завдання дослідження

- Проаналізувати місцеві цільові програми Вишнівецької СТГ, спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема щодо включення до них ВПО та врахування їхніх потреб.

- Проаналізувати місцеві цільові програми (проекти програм, заходів) підтримки ВПО у Вишнівецькій громаді, зокрема щодо дотримання їхніх прав і законних інтересів.
- Визначити, чи забезпечується виконання заходів місцевих цільових програм Вишнівецької громади, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.
- Проаналізувати місцеві НПА Вишнівецької громади, спрямовані на соціальний захист населення, надання додаткових соціальних гарантій та пільг, зокрема щодо включення до них ВПО і врахування їхніх потреб.
- Проаналізувати місцеві НПА Вишнівецької громади, спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав і законних інтересів.
- Виявити у цільових програмах та НПА Вишнівецької громади недоліки у дотриманні прав ВПО, врахуванні їхніх потреб та законних інтересів.
- Визначити потреби у внесенні змін до цільових програм та НПА Вишнівецької громади з метою включення до них ВПО, врахування їхніх потреб і законних інтересів.
- Напрацювати відповідні рекомендації для Вишнівецької селищної ради та ОМС щодо внесення змін і доповнень до чинних місцевих програм та НПА, розроблення нових документів для подальшого їх використання Радою з питань ВПО під час проведення адвокаційних кампаній.

Методи дослідження

- Збір даних: аналіз відкритих джерел та офіційні запити до установ.
- Аналіз: критичний огляд даних, ідентифікація проблем, тенденцій та перспектив.
- Верифікація: консультації з органами влади, уточнення даних, зворотний зв'язок щодо проєкту звіту.
- Рекомендації: розроблення пропозицій для вдосконалення підтримки ВПО.

Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів

Програма соціального захисту населення Вишнівецької селищної ради на 2024–2026 роки містить низку заходів для підтримки населення, зокрема тих, якими можуть скористатися ВПО.

Програма призначення та виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на професійній основі на території Вишнівецької територіальної громади, на 2024–2026 роки спрямована на підтримку відповідних цільових груп та не має обмежень щодо можливості охоплення заходами Програми ВПО.

У межах Програми «Поховання військовослужбовців, які загинули (померли) під час проходження військової служби, внутрішньо переміщених осіб, невідомих та безрідних громадян на 2024–2025 роки» заплановане впровадження заходів, які спрямовані зокрема і на ВПО.

Програма підтримки внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб на території Вишнівецької територіальної громади у зв'язку із введенням воєнного стану на 2024 рік демонструє комплексний підхід до вирішення нагальних проблем ВПО та евакуйованих людей у зв'язку з воєнним станом.

Програма має широкий спектр заходів, спрямованих на забезпечення тимчасового проживання, задоволення базових потреб і підтримку соціальної стабільності громади. Одночасно Програма потребує вдосконалення з огляду на зміну потреб і викликів, а також забезпечення її фінансування.

Проаналізувати Місцеву комплексну програму «Турбота» на 2024–2026 роки не вдалося, оскільки станом на момент проведення дослідження відсутній доступ до повного її тексту.

Заходи Програми організації громадських та інших робіт тимчасового характеру на території Вишнівецької селищної ради на 2024 рік спрямовані на вирішення соціально-побутових проблем безробітних громадян, зокрема ВПО.

Рішення виконавчого комітету Вишнівецької селищної ради «Про створення Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Вишнівецькій селищній раді» (від 28.02.2023 № 40) підкріплює можливість ВПО брати активну участь в ухваленні та адвокуванні рішень у громаді, а також дозволяє транслювати актуальні потреби ВПО.

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик і програм у сфері соціального захисту

Провівши аналіз місцевих програм та НПА Вишнівецької громади, доходимо висновку про належний рівень врахування потреб ВПО. Наявні програми та рішення демонструють спроби інтегрувати ВПО у життя громади, але є напрями, які потребують доопрацювання.

Серед позитивних аспектів:

- Програма соціального захисту населення Вишнівецької селищної ради на 2024–2026 роки має низку заходів, які розповсюджуються і на ВПО, забезпечуючи їхню базову підтримку.
- Програма «Поховання військовослужбовців, які загинули (померли) під час проходження військової служби, внутрішньо переміщених осіб, невідомих та безрідних громадян на 2024–2025 роки» містить специфічні заходи, орієнтовані на підтримку ВПО.
- Програма підтримки внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб на території Вишнівецької територіальної громади у зв'язку із введенням воєнного стану на 2024 рік демонструє комплексний підхід до вирішення нагальних проблем ВПО. Вона охоплює широкий спектр заходів (тимчасове проживання, задоволення інших базових потреб).
- Рішення виконавчого комітету Вишнівецької селищної ради «Про створення Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб» підкріплює можливість ВПО брати активну участь в ухваленні та адвокації рішень.

Напрями, які потребують доопрацювання:

- Переорієнтація на довгострокові рішення. Програми, спрямовані на підтримку ВПО, мають більше зосереджуватися на довгострокових рішеннях: створення умов для сталого працевлаштування, забезпечення постійного житла та інтеграції ВПО у громаду.
- Включення у програми інтеграційних заходів. В усіх програмах громади, які мають потенціал охоплювати ВПО (соціальний захист, зайнятість, оздоровлення дітей тощо), слід передбачати спеціальні інтеграційні заходи, спрямовані на залучення ВПО до активного життя громади.

Рекомендації

1. Оптимізація інформаційного доступу

- Створити окремий розділ для ВПО на офіційному сайті громади, який має містити актуальну інформацію про права ВПО, Раду з питань ВПО та її діяльність, програми підтримки, можливості працевлаштування, освітні та соціальні послуги.
- Оптимізувати розділ сайту з НПА та програмами: створити зручну систему категоризації за темами (житло, працевлаштування, соціальні послуги тощо) і роками; забезпечити доступ до повних текстів документів.
- Додати на сайт інформацію про структурний підрозділ соціального захисту; вказати контакти, графік роботи та ключові послуги, доступні для ВПО зокрема, але не виключно.

2. Вдосконалення Програми соціального захисту населення на 2024–2026 роки: усунути формальні неточності щодо переліку документів для отримання допомоги (з урахуванням особливостей обліку ВПО).

3. Актуалізація Програми підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2024 рік

- Передбачити можливість продовження терміну дії програми та забезпечити її фінансування.
- Розробити довгострокові рішення: заходи, спрямовані на забезпечення довгостроковим житлом, підтримку у професійному розвитку, перекваліфікації та започаткуванні власної справи тощо (згідно з актуальними потребами).

4. *Інтеграційні заходи:* включати до програм організацію та проведення інтеграційних заходів, культурно-освітніх подій, волонтерських програм та ініціатив, які сприятимуть підтримці ВПО у громаді.
5. *Залучення міжнародних організацій:* здійснювати пошук грантів та інших форм фінансування для забезпечення стійкості програм.
6. *Посилення діяльності Координаційної ради з питань ВПО*
 - Регулярно проводити моніторинг потреб ВПО, зокрема шляхом опитування, враховувати результати при коригуванні місцевих політик.
 - Посилити інформаційну підтримку Ради за допомогою офіційних ресурсів громади.
 - Організувати публічні обговорення ключових питань, пов'язаних із підтримкою ВПО.
7. *Розглянути питання щодо повного або частково звільнення ВПО від сплати адміністративних послуг за виготовлення паспортів*

Багато хто втрачає документи під час евакуації та немає фінансової можливості відновити їх. Зменшення або звільнення від сплати не призведе до значних фінансових втрат громади, але продемонструє повне розуміння громадою ситуації, її залученість до процесу вирішення проблем ВПО, особливо новоприбулих.
8. Долучати до розроблення та погодження проєктів місцевих програм та інших НПА представників з числа членів Ради з питань ВПО при Вишнівецькій СТГ.

Чинна редакція заходу програми / положення НПА	Запропонована редакція заходу програми / положення НПА	Результат запропонованих змін та/або доповнень
Програма соціального захисту населення Вишнівецької селищної ради на 2024-2026 роки (затверджена Рішенням Вишнівецької селищної ради від 21.12.2023 № 2575)		
<p>Розділ 2. Мета і основні завдання програми</p> <p>З огляду на умови сьогодення Програмою визначено основні пріоритетні напрямки для зареєстрованих мешканців громади:...</p>	<p>Розділ 2. Мета і основні завдання програми</p> <p>З огляду на умови сьогодення Програмою визначено основні пріоритетні напрямки для зареєстрованих мешканців громади (включно з ВПО):...</p>	<p>Розділ 2. Мета і основні завдання програми</p> <p>З огляду на умови сьогодення Програмою визначено основні пріоритетні напрямки для зареєстрованих мешканців громади (включно з ВПО):...</p>
<p>– надання одноразової матеріальної допомоги на поховання члену сім'ї (особі, яка здійснила поховання) загиблого військовослужбовця, зареєстрованого жителя Вишнівецької громади, який брав безпосередню участь в здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та загинув після 24 лютого 2022 року.</p>	<p>– надання одноразової матеріальної допомоги на поховання члену сім'ї (особі, яка здійснила поховання) загиблого військовослужбовця, зареєстрованого жителя та ВПО Вишнівецької громади, який брав безпосередню участь в здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та загинув після 24 лютого 2022 року.</p>	<p>– надання одноразової матеріальної допомоги на поховання члену сім'ї (особі, яка здійснила поховання) загиблого військовослужбовця, зареєстрованого жителя та ВПО Вишнівецької громади, який брав безпосередню участь в здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та загинув після 24 лютого 2022 року.</p>

– надання одноразової матеріальної допомоги члену сім’ї зниклого безвісти військовослужбовця, зареєстрованого жителя Вишнівецької громади, який брав безпосередню участь в здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та зник безвісти після 24 лютого 2022 року.

– надання одноразової матеріальної допомоги члену сім’ї зниклого безвісти військовослужбовця, зареєстрованого жителя Вишнівецької громади **та ВПО**, який брав безпосередню участь в здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та зник безвісти після 24 лютого 2022 року.

– надання одноразової матеріальної допомоги члену сім’ї зниклого безвісти військовослужбовця, зареєстрованого жителя Вишнівецької громади **та ВПО**, який брав безпосередню участь в здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та зник безвісти після 24 лютого 2022 року.

<p>– надання матеріальної допомоги військовослужбовцям (або одному з членів їх сімей), які отримали поранення після 24 лютого 2022 року під час проходження військової служби, зареєстрованих жителів Вишнівецької громади, які виконували заходи по забезпеченні оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.</p>	<p>– надання матеріальної допомоги військовослужбовцям (або одному з членів їх сімей) , які отримали поранення після 24 лютого 2022 року під час проходження військової служби, зареєстрованих жителів Вишнівецької громади та ВПО, які виконували заходи по забезпеченні оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.</p>	<p>– надання матеріальної допомоги військовослужбовцям (або одному з членів їх сімей) , які отримали поранення після 24 лютого 2022 року під час проходження військової служби, зареєстрованих жителів Вишнівецької громади та ВПО, які виконували заходи по забезпеченні оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.</p>
<p>Розділ 3. Шляхи реалізації програми</p> <p>1. Для надання одноразової матеріальної допомоги, заявник подає такі документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – заяву; – ксерокопію паспорту громадянина України або ID-картки; – ксерокопію довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої 	<p>Розділ 3. Шляхи реалізації програми</p> <p>1. Для надання одноразової матеріальної допомоги, заявник подає такі документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – заяву; – ксерокопію паспорту громадянина України або ID-картки; – ксерокопію довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття 	<p>Розділ 3. Шляхи реалізації програми</p> <p>1. Для надання одноразової матеріальної допомоги, заявник подає такі документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – заяву; – ксерокопію паспорту громадянина України або ID-картки; – ксерокопію довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття

<p>релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають про це відмітку в паспорті); – копію витягу з реєстру територіальної громади про місце реєстрації; – згоду на обробку персональних даних заявника.</p>	<p>реєстраційного номера облікової картки платника податків, офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають про це відмітку в паспорті); – копію витягу з реєстру територіальної громади про місце реєстрації / довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи; – згоду на обробку персональних даних заявника.</p>	<p>реєстраційного номера облікової картки платника податків, офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають про це відмітку в паспорті); – копію витягу з реєстру територіальної громади про місце реєстрації / довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи; – згоду на обробку персональних даних заявника.</p>
---	---	---

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізуєшен Суппорт Сервісез”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоби слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:
<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
info@radnyk.org

FACEBOOK:
[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:
[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:
[@SSS_Ukraine](https://www.t.me/SSS_Ukraine)

TWITTER:
[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/SSS_Ukraine)